

Henryk Bogacki

"Der Durchbruch der neuen
katholischen Theologie : Ursprünge -
Wege - Strukturen", Mark Schoof, z
holenderskiego tłum. N. Greitmann,
Wien-Freiburg-Basel 1969 : [recenzja]

Collectanea Theologica 40/3, 177

1970

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

RECENZJE

MARK SCHOOF, *Der Durchbruch der neuen katholischen Theologie. Ursprünge — Wege — Strukturen*, tłum. z holenderskiego N. Greitmann, Wien—Freiburg—Basel 1969, Herder, s. 344.

Teologia katolicka zawsze podlegała przemianom, lecz w powolnym tempie, a przebytą drogę dostrzegało się dopiero z perspektywy wieków. Natomiast wszyscy odczuwamy obecnie przyśpieszenie zachodzących procesów. Już na odcinku ostatnich kilkunastu lat można stwierdzić zmianę klimatu teologicznego, odmienność problematyki oraz nowość proponowanych rozwiązań. Kto nie śledzi literatury teologicznej, przestaje w krótkim czasie rozumieć nie tylko sens przemian, lecz nawet współczesny język teologiczny. Dlatego też istnieje potrzeba książek informujących o kierunkach poszukiwań teologicznych i przedstawiających ich prowizoryczny bilans.

Na uwagę zasługuje dzieło młodego dominikanina holenderskiego M S c h o o f a. Autor pragnie omówić genezę aktualnej sytuacji w teologii katolickiej. Korzenie dzisiejszych procesów sięgają przełomu XIX i XX wieku, a więc okresu walki z modernizmem, który znowu był reakcją na stan teologii zeszlowiecznej. S c h o o f zajmuje się więc dziejami teologii od początku XIX wieku ukazując w sposób syntetyczny główne cechy charakterystyczne poszczególnych kierunków teologicznych oraz ich czołowych przedstawicieli. Toteż czytelnik zyskuje orientację w teologach od J. M. S a i l e r a po E. H. S c h i l l e b e e c k a.

Znawca przedmiotu nie znajdzie tu rewelacji, lecz stwierdzi trafność syntez oraz słuszność ocen S c h o o f a, opartych o szczegółowe studia nad historią teologii XIX i XX wieku. Każdy czytelnik przeczyta tę książkę z zadowoleniem, gdyż autor posiada wyjątkową umiejętność zrozumiałości, a przede wszystkim interesującego ujmowania trudnych zagadnień. Książka jest wymownym dowodem, że nawet historię teologii można przedstawić w sposób zajmujący, bez upraszczania czy spływania problemów. Wskazówki bibliograficzne orientują czytelnika w studiach monograficznych poświęconych poszczególnym kierunkom teologicznym oraz ich przedstawicielom.

Ks. Henryk Bogacki SJ, Warszawa

ERWIN KLEINE, *Primat des Gewissens. Ein Bericht über die III. Plenarsitzung des Pastoralkonzils der niederländischen Kirche*, München 1969, Verlag J. Pfeiffer, s. 224.

Holenderski synod pastoralny skupia na sobie uwagę i często służy jako wzór — zachęcający lub odstrasżający — dla inicjatyw synodalnych w Kościele posoborowym. Pięć milionów katolików holenderskich stanowi znikomy